

Braucam uz Baltijas Lauku sieviešu konferenci

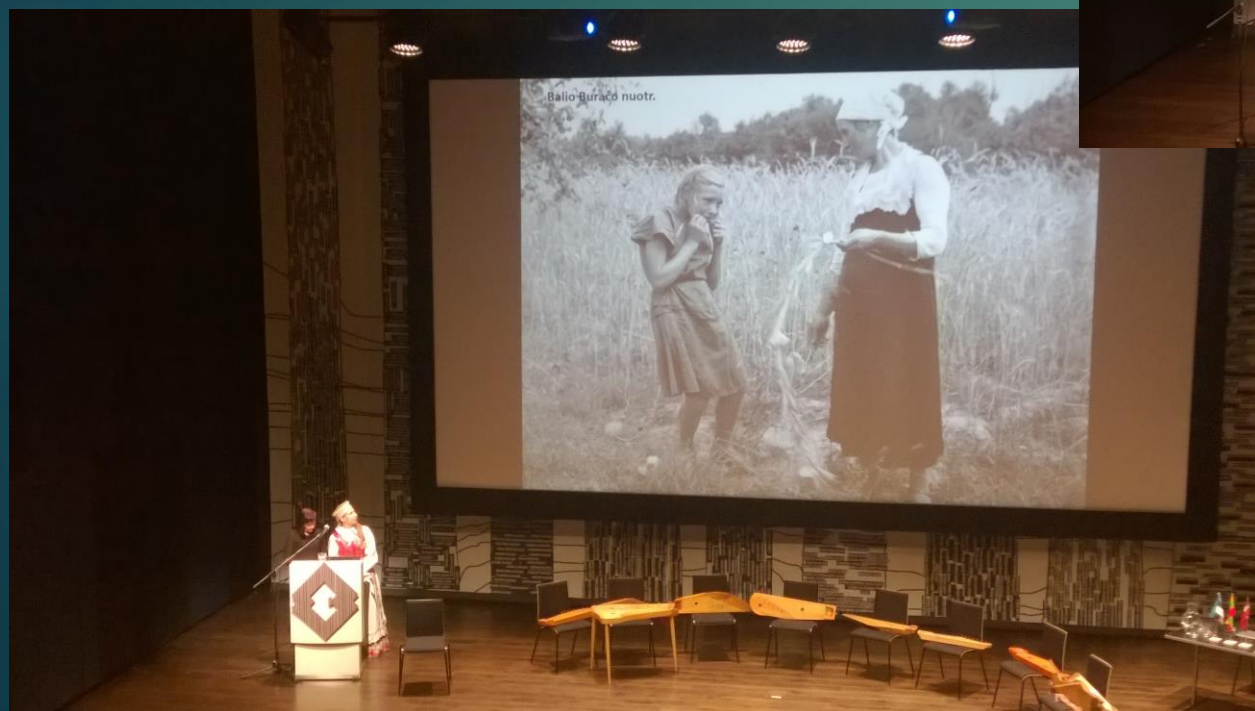

Декоративно-прикладное искусство как культурное наследство в Прейльском округе

Анита Вьяксе

Член правления общества ремесленников «Austra»,

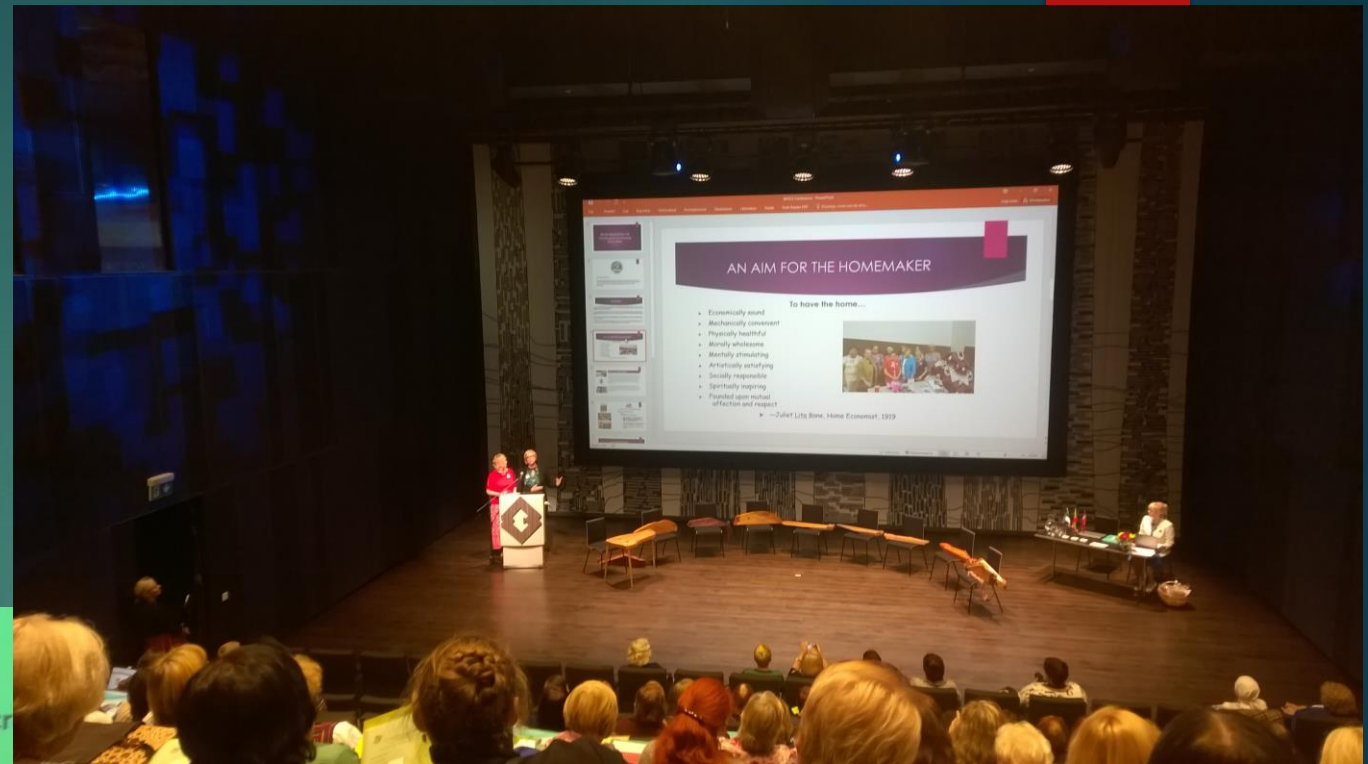
Директор Салас начальной школы в Прейльском округе

моб.29193839, anita.vjakse@ibox.lv

06.10.2017

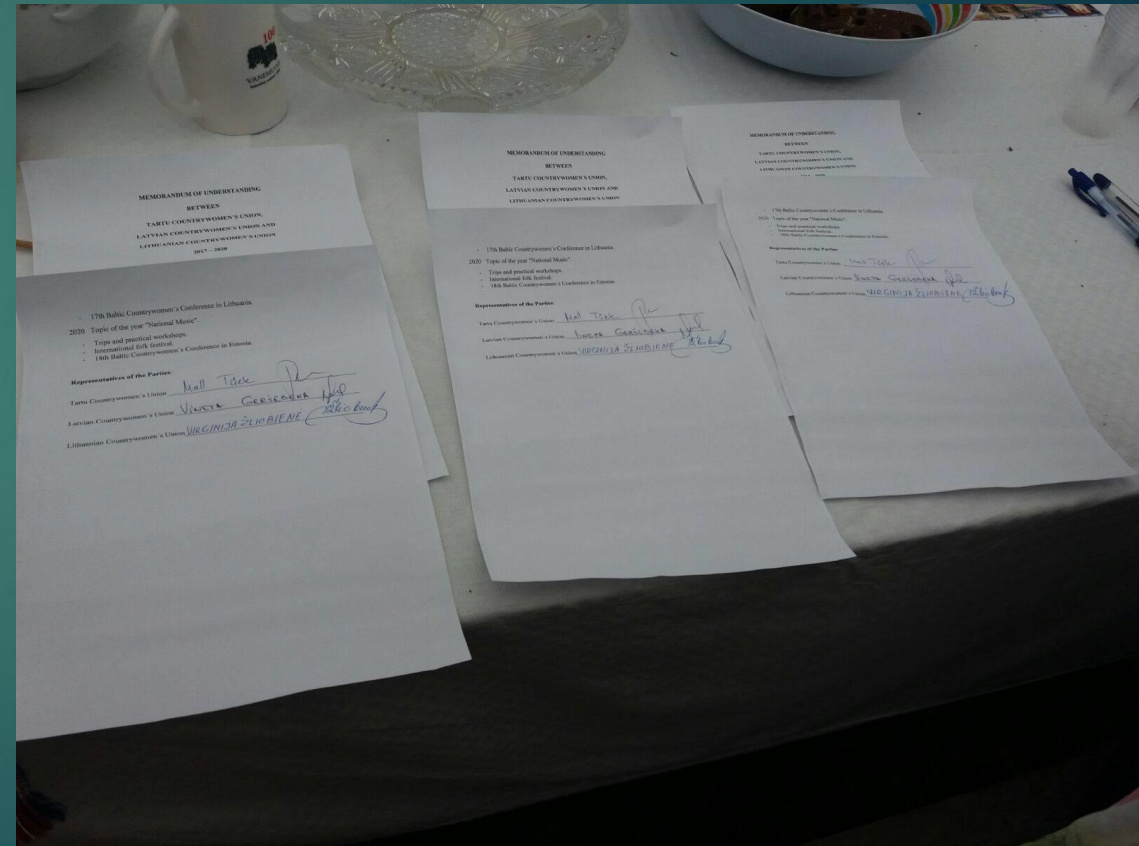

Igaņņi turpina pārsleigt !

2003. gadā Jelgavā 1. konferencē iepazīnās Baltijas valstu lauku sievietes. Šoruden, oktobra sākumā Igaunijā, Tartu risinājās jau 15.tikšanās. Kā dabas atvairošanās par vasaras lietavu skarbajiem nedarbiem, ceļā mūs svētīja saule, dodama iespēju priecāties par krāsainajiem kokiem, uzartajiem laukiem, ziemeļu kaimiņu sakoptajiem pagalmiem un labajiem ceļiem.

Igaņņi nebeidz pārsleigt! „Etniskā kultūra – mūsu noslēpumainā varenība” –šādi latviskojām konferences tēmu. Un varenība mūsu acīm atklājās arī tikšanās mājvietā-

Igaunijas Nacionālā muzeja jaunajā, 365 metrus garajā, modernajā ēkā, kura apmeklētājiem durvis vēra pirms gada. Paldies, ka pēc Sāremas salas ansambļa „Kannelnaised” muzikālā apsveikuma un Tartu reģiona Lauku sieviešu apvienības valdes priekšsēdētājas Malles Turk uzrunas, konferences atklāšanā piedalījās arī direktors Tenis Lukass, kurš, pastāstot par Igaunijas Nacionālā muzeja tapšanu bijušās padomju armijas aviācijas kara bāzes vietā, iepriecināja gan Lietuvas, gan arī Latvijas delegāciju. Proti, pirmā darba gada laikā no 300.000 apmeklētājiem teju katrs ceturtais bijis no mūsu valsts, bet lietuviešu muzejnieki viesojušies rīta pusē, tieši pirms Baltijas valstu lauku sieviešu konferences.

Lauku sieviešu apvienība Igaunijā neaptver visu valsti, bet aktīva tā ir Tartu reģionā. Malle Turk analizēja ,kā Baltijas republikas, iedamas prefī savai simtgadei, ar etnisko kultūru – tautas tradīcijām, mūziku, gastronomisko mantojumu, senās būvniecības , dārzkopības un citām prasmēm bagātina 21.gadsimta cilvēka steidzīgo dzīvi.

Pelnīti aplausi skanēja pēc Salas pamatskolas direktores Anitas Vjakses uzstāšanās. Viņa, prezentējot Preiļu amatnieku biedrību „Austra”, stāstīja par rokdarbnieču, amatnieku, keramiķu, kokapstrādes meistaru aktivitātēm, par novada skolās organizētajām radošajām darbnīcām. Kā īstu dārgumu konferences dalībnieces apbrīvoja Anitas atvesto, tikai vienā eksemplārā veidoto Preiļu amatnieku grāmatu „Saimnīka prāca” (latv. „Saimnieka darbs”). Grāmatā apkopota informācija, attēli par 21 biedrības „Austra” dalībnieku, vākus darinājis kokapstrādes meistars Jānis Ziemelis. Gandarījums, ka biedrība mudina Preiļu puses ļaudis strādāt , arī nekautrēties savus izstrādājumus tirgot. Lai īstenojas labā iecere – amatnieku grāmatā uz valsts simtgadi izlasīt ziņas jau par 100 radošiem cilvēkiem.

Lietuvas delegācijas stāsts bija par tautas tērpu darināšanu. Gatavojoties valstiskās neatkarības atjaunošanas simtgadei, gandrīz katrā ciemā cītīgi strādā rokdarbnieces, audējas, izšuvējas, lai svētkos visu paaudžu lietuvieši lepnī varētu uzvilkt savu tautas tērpu.

Skaistu pārsteigumu, kas lika pat asarai sarieties acs kaktiņā, bija sagatavojusi Tartu reģiona Lauku sieviešu apvienības pirmā, ilggadējā valdes priekšsēdētāja, arvien aktīvā, smaidīgā, par labāko padomdevēju savai pēctecei Mallei Turk palikušī Urve

Kaasik. Mīļā, aizkustinošā stāstījumā, interesanti atlasītos videokadros elegantā kundze mūs izveda cauri piecpadsmi gadiem kopš aizsākusies Baltijas Lauku sieviešu apvienību sadarbība.

Neesmu pārliecināta, vai kādreiz savā dzīvē vēl piedalīšos tik elegantā ballē. Muzeja zālē, pie katra galda visu triju valstu pārstāves, ar iespēju sarunāties gan krieviski ar gados vecākajām kundzēm, gan angļiski-ar jaunāka gadagājuma dāmām, gan cenšoties iemācīties pa kādam vārdam igauņiski. Cienastā - igauņu nacionālie ēdieni, bet koncertā braša vīru kora un ansambļa priekšnesumi, arī jau dienā iepazītās, atraktīvās sievas no Sāremas salas un sieviešu ansamblis, kura vadītāja jau ilgu gadu ir M.Turk. Neesmu dzirdējusi, ka Latvijā būtu kolektīvs ar nosaukumu „Jāņogas”, bet vīru ansamblis, kas sevi tā dēvē, lepnī saka, ka šī skābā oga ir īsta ziemeļniece, ka tā labi garšo gan jaunam, gan vecam, ka sanāk labs vīns un tad arī laba dziesma!

Jau gadiem skaista tradīcija ir lielā svētku torte, kas rotāta visu triju valstu krāsām. Katru reizi citāda, bet vienmēr ļoti garšīga. Par šo krāšņo gardumu ļoti pārstiegtas bija arī viesnīcas no ASV, Ilionisas štata, kuras piedalījās konferencē, nedaudz pastāstīja par savu darbību un vizītes laikā bija ieplānojušas paviesoties arī Lietuvā un Latvijā.

Otrajā dienā konferences mājas mātes mūs aicināja iepazīties ar Igaunijas Nacionālā muzeja divām pastāvīgajām ekspozīcijām „Tikšanās”, ekspozīcija par Igaunijas iedzīvotājiem, sākas ar mūsdienām, tad soli pa solim ved tālāk vēsturē. Savukārt, „Urāla atskaņas” ir kā cieņas apliecinājums somu – ugru tautām, no kurām tikai dažām izdevies sevi saglabāt vēstures griežu dzirnavās. Bet par muzeju vairāk ne vārda. Der atcerēties, ka no Valkas līdz Tartu ir 67 kilometri, no Tartu centra līdz muzejam vairs tikai nieka 2,5 km!

Ar interesi devāmies uz „Mūzikas valstību”, nelielu ciematīņu, kura igauņisko nosaukumu neprotu uzrakstīt, bet kurā pabijām jau 2014.gadā. Toreiz igauņu pirmās profesionālās mūziķes, komponistes Miinas Harma piemiņai (1864-1941) Tartu Lauku sieviešu apvienība aicināja sākt veidot šo valstību. Kuru priedīti katra no mums stādījusi, tagad grūti atcerēties, bet visa rinda jau krietni pastiepusies augumā. Kā zinādamas, ka vējš var atpūst lietis mākoņus, pasākuma rīkotājas bija uzslējušas dižu telti. Paldies par to! Dziesmas skanēja labi, zupa bija ļoti garšīga. Bet galvenais- triju valstu lauku sieviešu kopējas sadarbības memorands ar uzdevumiem turpmākajiem trim gadiem tika pieņemts ar aplausiem, ar saviem parakstiem to apstiprināja Lauku sieviešu apvienību vadītājas Virginija Žliobiene no Lietuvas, Mall Turk no Igaunijas un Vineta Geršebeka no Latvijas.

Ar gandarījumu atzinām, ka „Mūzikas valstība” trijos gados veidojusies par skaistu , radošu vietu. Arī konferences dienā tika iestādīti gandrīz pussimts košumkrūmu, bet jaunajām šūpolēm, kuru atklāšana notika pēc labākajām tradīcijām, mūsu radošās meitenes no Latgales, Vidzemes, Kurzemes un Zemgales vienai kājai izveidoja ļoti košu ‘pedikīru’. Protams, arī lietuviešu un igauņu izdoma neatpalika! Uz tikšanos 16. konferencē Latvijā!

Daina Melnūdre,
Birzgales pagasta biedrība „JADARA”